

N.F.S. Grundtvigs tale ved elevsamling på Marielyst Højskole

Taler

Nikolai Frederik Severin
Grundtvig
Forfatter, teolog, digter

Dato

10. november 1856

Sted

Marielyst Højskole

Førrige mandag, da vi havde lidt Stads herude, hvorved man altid selv kommer til at staa lidt paa Stads, da talde jeg egenlig kun om, hvor haardt det har holdt, inden vi kunne faae saadan en lille Dansk Høiskole igang, og det var jo sandt nok, men hvad jeg rent glemde at tale om, og som er det allerfonemmeste, det var, hvor let det faldt at faa saamange unge Mennesker, som Skolen havde Rum til, for, uden det vilde det ikke have nyttet med al den Umage der var gjort og al den Hjelp, jeg fik af gode Venner.

Det var jo underligt nok, at jeg kunde glemme det, da jeg jo længe har vidst og tit baade sagt og skrevet, at det er de unge Mennesker selv og ingenlunde os Gamle, der kan og skal sætte Liv i Skolen, hvad de dog aldrig gjør uden paa en gal Maade, med mindre de kommer i Skolen med en god Villie, for at lære noget, de kan have Nytte og Fornøjelse af, men Sagen er den, at naar Folk tit havde leet af min megen Tale om en forskellig Dansk Høiskole og sagt, naar du saa havde faaet den istand, saa kom der sikkert ingen, da havde jeg altid leet igien, og sagt, det har ingen Nød, Danske Folk kommer nok, naar de mærker, det er ikke dem, men Skolemesterne, der skal høres, om de kan deres Lexe.

See, derfor er det slet ikke faldet mig ind førend nu, at der var noget forunderligt i, at vi strax fik Skolen fuld af lutter frivillige Mennesker, og det ligesaa mange, om ikke flere ovre fra Jylland end her fra Sælland, men nu vil jeg tilstaae Dem, at jo meer, jeg tænker paa det, des forunderligere finder jeg det rigtig nok, og des glædeligere et Varsel om den gode Lykke, der vil følge med Skolen, og derfor skal jeg nu ret af Hjertet byde Dem alle velkommen og takke Dem, fordi De fattede saa gode Tanker om Skolen, førend De endnu vidste, hvad Gavn den kunde og vilde gjøre Dem. Med Guds Hjelp skal De nu heller ikke komme til at fortryde det, for kan en Skole gjøre noget Gavn, da maa det vise sig allerklarest,

mens Kræfterne er friske, som i Morgenstunden, og med et saadant Sæt ”Frivillige”, der nødvendig maa føre Lysten med sig, som driver Værket.

Naar jeg nævner de friske Kræfter, og husker i det samme, hvor ung jeg er, da maa jeg vel tilstaae, at hvad mig angaaer, er der Maade med Kræfternes Friskhed, men deels maa jeg jo her især regne paa gode Medhjælpere, og deels mener jeg Livkræfterne baade hos os og de Unge, og først og sidst Livskræfterne i Modersmaalet, som det er denne Skoles Øiemed og skal være dens Kiendemærke at sætte i bevægelse.

Og saasandt, som der er Danske Kræfter til menneskelig og frugtbar Oplysning hos os og vort Modersmaal, da er de ikke blot friske, men tilgavnes udhviilte, for vi kan da godt sige, de har sovet i tusinde Aar, for saalænge er det i det mindste siden, at Folk i Danmark stræbde med Flid at oplyse hinanden om, hvad der er ægte Dansk i Folket, i Fædernelandet og i Modersmaalet, og hvad Dansken kan have Ære, Gavn og Glæde af.

I tusind Aar har nemlig Alt hvad man kaldte Skole eller Oplysnings-Anstalt snarere med Flid undertrykt og udryddet det Danske her hos os end at de skulde have opelsket og oplyst det, og derfor har jeg aldrig regnet Danskerne til det Onde, at de, og da især Sællandsfarerne kun nødig gik i Skole og lærde sædvanlig meget lidt, men har altid tænkt og sagt: bie til vi faaer Danske Skoler, saa skal I nok see, at Danskere baade har Lyst og Hoved til at blive kloge paa sig selv og paa hvad de bryder sig om, og seer de kan have Gavn og Glæde af.

Kilde

Grundtvig, N.F.S. (1956). Taler paa Marielyst Højskole 1856-1871 (red. Steen Johansen). København. Nordisk Forlag, S. 96-97

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Højskolebevægelsen

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/10-november-1856>